

TARİH 11-BİRİNCİ ÜNİTE-TYT SORULARI

1. Osmanlı Devleti, XVI. yüzyıl sonlarına doğru batıda Avusturya, doğuda Safevilerle mücadele etmiştir. Bu mücadeleler, iç isyanlar, değişen ticaret yollarının Osmanlı ekonomisine olumsuz etkisi, orduda düzenin bozulması Osmanlı Devleti'nin üç kıtaya yayılmış topraklarında merkezi otoriteyi kaybetmesine yol açmıştır.

Aşağıdaki olaylardan hangisi ile yukarıda bahsedilen gelişmeler arasında bir ilişki yoktur?

- A) İstanbul isyanları
- B) Coğrafi Keşifler
- C) Ferhat Paşa Antlaşması
- D) Kapitülasyonlar
- E) Otuz Yıl Savaşları

2. 1533 yılında yapılan İstanbul Antlaşması ile Avusturya'ya karşı üstünlük sağlayan Osmanlı Devleti, 1593-1606 yılları arasında yapılan savaşlar sonucunda yapılan Zıttorok Antlaşması ile Avusturya'ya karşı üstünlüğünü yitirmiştir.

Bu durum aşağıdaki hangi bölgede Osmanlı hakimiyetinin zayıfladığının bir göstergesidir?

- A) Kuzey Avrupa
- B) Balkanlar
- C) Orta Avrupa
- D) Mora
- E) Adriyatik

3. Osmanlı Devleti III. Murat döneminde İran'la yaptığı Ferhat Paşa Antlaşması ile (1590) doğuda en geniş sınırlara ulaşmıştır. 1603'te başlayan savaşlar sonucunda yapılan Nasuh Paşa Antlaşması ile eski sınırlara geri dönmüştür.

Safeviler Osmanlı Devleti'nin hangi sorunlarından yararlanmıştır?

- A) İç İsyanlar ve Avusturya ile savaş
- B) İç isyanlar ve Rusya ile savaş
- C) Kapitülasyonlar
- D) İngiltere ile savaş
- E) Lehistan ile savaş

4. Osmanlı Devleti’ni Akdeniz’de zorlayan Venedik’in hangi özelliği Akdeniz’de etkinliğini artırmasında etkili olmuştur?

- A) Papalığın orada bulunması
- B) Akdeniz’e kıyısı olması
- C) Deniz ticaretiyle uğraşması
- D) Kağıt ve matbaanın kullanılması
- E) Roma medeniyetinden etkilenmesi

5. Lehistan, 1683’te Avusturya İmparatorluğu, Rusya, Venedik, Malta gibi güçlerin oluşturduğu Kutsal İttifak’ın içinde yer alarak Osmanlı Devleti’ni tehdit etmeye devam etti. Osmanlı Devleti 1699’da Karlofça Antlaşması ile Podolya ve Ukrayna’yı Lehistan’a bırakmak zorunda kaldı.

Yukarıdaki paragrafı dikkate aldığımızda aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Lehistan daha öncede Osmanlı Devleti’ni tehdit edecek tavırlarda bulunmuştur.
- B) Lehistan Osmanlı Devleti’nden toprak almıştır.
- C) Lehistan’ın siyasetinde dinin etkisi vardır.
- D) Osmanlı Devleti, 1699’da sonuçlanan savaşı kaybetmiştir.
- E) Lehistan, Rus etkisi altına girmiştir.

6. Osmanlı Devleti ile Venedik arasında stratejik öneme sahip Akdeniz’de üstünlük kurma mücadelesi yaşanmıştır. Buna rağmen bazen de Osmanlı Devleti Venedik’e bazı imtiyazlar tanımıştır.

Osmanlı Devleti’nin Venedik’e bu imtiyazları tanımada aşağıdakilerden hangisinin etkisi vardır?

- A) Akdeniz’de hakimiyet kurma düşüncesi
- B) Adriyatik denizini kontrol altına alma isteği
- C) Haçlı ittifaklarına girmesini önleme
- D) Coğrafi Keşiflerle değişen yollarının etkisini azaltma
- E) Kırım bölgesindeki etkinliğini azaltma

7. Osmanlı Devleti 1645’te kuşattığı Girit’in fethini 1669 yılında tamamlamıştır.

Fethin bu kadar uzun sürmesi aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Osmanlı Devleti’nin, Venedik’ten daha zayıf bir devlet haline geldiğinin
- B) Türk Deniz kuvvetlerinin eski gücünü yitirdiğinin
- C) Akdeniz’in Venedik egemenliğinde olduğunun
- D) Venedik’in Papa’dan yardım aldığıının
- E) Bizans’tan destek aldığıının

8. Kanuni döneminde Macaristan'da hak iddia eden Avusturya, Osmanlı Devleti egemenliğindeki Macar topraklarına saldırmış ve genelde de yenilmiştir. XVII. yüzyılda bu savaşlar Avusturya lehine dönmüştür. Avusturya'nın amacı; Osmanlı Devletini Avrupa'dan kovmak ve ardından Balkan ülkelerini aralarında paylaşmak için Rusya işbirliği yapmaktır.

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Avusturya Balkan ülkelerini ele geçirmek için Rusya ile anlaşmak istemektedir.
- B) Osmanlı Devleti'ni Avrupa'dan atmak hedeflerinden biriydi.
- C) Osmanlı Devleti'nin elinden Balkanları ele geçirmek için başka devletlerle işbirliği yapmayı düşünmektedir.
- D) Avusturya ile Macar krallığı akrabadır.
- E) Osmanlı topraklarını ele geçirmek için bir Haçlı ittifakı oluşturulmuştur.

9. 1606 yılında yapılan Zıttorok antlaşması ile Osmanlı hükümdarı ile Avusturya hükümdarı eşit kabul edilmiştir.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesidir?

- A) Orta Avrupa'da hâkimiyetin sona erdiğini
- B) Macaristan'ın elden çıktığını
- C) Avusturya'ya karşı üstünlüğün yitirildiğini
- D) Avusturya'nın zamanla güçlendiğini
- E) Osmanlı Devleti'nin yenildiğini

10. Kutsal İttifakla yapılan savaşlar sonucunda yenilen Osmanlı Devleti Macaristan ve Erdel'i Avusturya'ya, Podolya ve Ukrayna'yı Lehistan'a, Dalmaçya kıyıları ve Mora'yı Venedik'e, Azak kalesini Rusya'ya bıraktı.

Yukarıdaki bilgilerden aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Osmanlı geniş miktarda toprak kaybetmiştir.
- B) Osmanlı'nın Orta Avrupa'daki hakimiyeti sona ermiştir.
- C) Osmanlılar Avrupa'dan çekilmeye başlamıştır.
- D) Rusya'nın Karadeniz'e kıyısı olmuştur.
- E) Osmanlı Devleti'nde gerileme devri başlamıştır.

11. Osmanlı Devleti'nin, Avusturya Savaşları ve Celali isyanları ile uğraşmasını fırsat bilen Safevilerin Osmanlı topraklarına saldırması ile 1603'te başlayan savaşlar aralıklarla 1639'a kadar sürmüştür. Bu süre içerisinde taraflardan hiçbiri diğerine kesin bir üstünlük sağlayamamıştır.

Yukarıdaki bilgilerden aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Osmanlı Devleti eski gücünde değildir.
- B) Bu dönemde savaşlar uzun sürmüştür.
- C) Her iki tarafta tam bir üstünlük sağlayamamıştır.
- D) İran Osmanlı Devleti'nin iç ve dış problemlerinden yararlanmaktadır.
- E) Savaşlar Ferhat Paşa antlaşması ile sona ermiştir.

12. Reform hareketleri ile kilise eleştirilmeye başlandı. Eleştiriler beraberinde sosyal kurumların yeniden düzenlenmesi düşüncesini doğurdu. Bu durum Avrupa'nın siyasi ve sosyal dengesini temelden sarstı. Luther'in reformlarının amacı mezhep ya da ekol kurmak değildi. Luther'den sonra gelen din adamları, krallar ve prensler papalığın otoritesinden bıkmışlardı. Kral ve prenslerin bir kısmı devlet otoritesini papalıktan ayırmak için Protestanlığa sıkıca bağlandı.

Yukarıdaki bilgilerden aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Kilise Reform hareketleriyle eleştirilmeye başlanmıştır.
- B) Avrupa'da Reform hareketlerinin yaşanmasında Luther'in etkisi vardı.
- C) Avrupa'da Kilisenin otoritesi vardı.
- D) Reform hareketleri Avrupa'nın sosyal ve siyasal yapısını etkilemiştir.
- E) Kral ve prensler Kilise ile birlikte hareket etti.

13. 1648'de imzalanan Westphalia Barışı'yla birlikte Almanya yüzlerce küçük prensliğe bölündü. Almanya 1871'e kadar siyasal birliğini tamamlayarak Orta Avrupa'da baskın güç olma şansını yitirdi. Otuz Yıl Savaşları neticesinde Almanya'nın nüfusu oldukça azaldı. Savaşın dolayı üretim durdu ve yıllar sonra bile ülke ekonomik darboğazdan kurtulamadı.

Buna göre;

- I. Almanya parçalanmıştır
- II. Almanya 19. Yüzyılın ikinci yarısında birliğini tamamlamıştır
- III. Otuz Yıl Savaşları ekonomiyi de etkilemiştir

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

14. Westphalia Barışı sıradan bir antlaşma metninin çok daha ötesindeydi. Bu metin, artık devletlerin daha seküler (dünyevi) bir düzlemde pozisyon aldığını, papalık makamının devletin hâkimiyet sahasına artık daha fazla karışamayacağına, devlet çıkarlarının savaşlarda birincil husus olduğuna işaret ediyordu. Westphalia ile “din özgürlüğü mefhumu” Avrupa’da kesinlik kazandı. Diğer bir önemli husus ise devletlerin kendi topraklarında “mutlak egemen” bir konuma yükselmeleri oldu.

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdakilerden hangi sonuç çıkarılamaz?

- A) Devletler daha seküler (dünyevi) bir pozisyon almıştır.
- B) Papalık makamının siyasi konulara karışmamalıdır.
- C) Devlet çıkarları devlet için birincil bir husustur.
- D) Avrupa’da din özgürlüğü önemli bir unsurdur.
- E) Milliyetçilik devletlerin vazgeçilmez unsurudur.

15. Westphalia modeli olarak adlandırılan bu modele göre devletler, devletler arası hukukun eşit özneleridir. Devletler arası hukuk ise yine devletlerin kendi arzularıyla taraf oldukları antlaşmalarla belirlenecektir. Devletin kendi tebaası üzerindeki etkisi de devletlerin kendi toprakları içinde yetki hakkının mutlak olduğunun kabul edilmesiyle sonuca bağlanmıştır. Bu durum egemenliğin zorunlu bir sonucudur. Bu çerçevede devlet, egemenliğin temel göstergesi yasa yapma gücünü kullanarak, tebaasıyla bağına dış bir zorlamaya maruz kalmaksızın düzenleyebilecektir. Bu antlaşma, Modern Avrupa’nın ve millî devletlerin doğuşunda da önemli bir yere sahiptir.

Yukarıdaki bilgilerden aşağıdaki sonuçlardan hangisi çıkarılamaz?

- A) Devletler hukuki olarak eşittir.
- B) Devlet yürütme gücü ile tebaası ile bağına düzenler.
- C) Westphalia, Milli devletlerin kuruluşunda etkilidir.
- D) Westphalia, Modern Avrupa’nın kuruluşunda etkilidir.
- E) Devletlerin kendi toprakları içinde yetki hakkı mutlaktır.

16. Feodalitenin dağınık yönetim anlayışı gücün tek elde toplanmasına müsaade etmezken modern egemenlik anlayışı güçlü merkezî yönetimlerin oluşmasına fırsat tanıdı. Birden fazla güçlü merkezî otoritenin varlığı bu güçlerin birbirinin iç işlerine karışmasını engelleyecek bir devletler sistemi gelişmesine yol açtı. Westphalia düzeni olarak adlandırılan bu sistem günümüzdeki egemenlik anlayışı ve uluslararası toplum için modern bir başlangıç noktası oldu. Westphalia düzeni Avrupa'daki din savaşları, Rönesans ve Reform hareketleriyle sarsılan ilahi egemenlik anlayışının sekülerleşmesine de katkı sağladı.

Buna göre;

I. Din savaşları, Rönesans ve Reform hareketleri ilahi egemenlik anlayışını sarsmıştır

II. Westphalia Barışı egemenlik anlayışında sekülerleşmeye yol açmıştır

III. Modern egemenlik anlayışı merkezi yönetimleri zayıflatmıştır

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız III

C) I ve II

D) I ve III

E) I, II ve III

17. XVII ve XVIII. yüzyıllarda Osmanlı Devleti dış ticarete, deniz ve kara ticareti açısından diğer dünya devletlerine üstün gelmişti. Dünya ticaret yolları Coğrafi Keşifler ile iç denizlerden (Akdeniz) dış denizlere (Atlas, Büyük, Hint Okyanusları vd.) taşınmış olsa da Akdeniz hâlâ üzerinde en fazla gemilerin dolaştığı alandı. XVIII. yüzyıldan itibaren Osmanlı Devleti'nin dış ticaretinde Batı'nın üstünlüğü görülmekteydi.

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) XVII. yüzyılda Osmanlı Devleti kara ve deniz ticaretinde etkilidir.

B) Coğrafi Keşifler ticareti okyanuslara taşımıştır.

C) Akdeniz ticaretin en canlı olduğu alandır.

D) XVIII. yüzyılda Avrupa'nın ticareti gelişmiştir.

E) Ticari canlılığın yaşandığı bölgeler arasında Atlas Okyanusu da vardır.

18. Fransa, İngiltere ile birlikte zamanla sömürge dünyasının en büyük isimleri hâline geldi. Fransa daha sonra da sömürgeci ülkeler arasında ilk defa Afrika Kıtası'na yönelen ülke oldu. Senegal ile başlayan Afrika sömürgeciliğinde en büyük gelir kaynağını köle ticareti teşkil etti. Buradan toplanan zenci köleler Kuzey ve Güney Amerika'daki sömürge topraklarına yerleştirildi. Fransa'nın yayılmacı politikası, başta İngiltere olmak üzere Hollanda, İsveç ve İspanya'yı rahatsız etti. Fransa, Avrupa dışındaki sömürgelerinin pek çoğunu, rakibi ve takipçisi olan İngiltere'ye terk etti.

Buna göre;

- I. İngiltere sömürgeciliğin lider ülkelerinden biridir.
- II. Fransa Afrika'da sömürgecilikte en güçlü devlettir.
- III. Afrika sömürgeciliğinde zenci köleler önemli bir yer tutmaktadır.
- IV. Kuzey ve Güney Amerika zencilerin talep edildiği bölgelerdir.
- V. Fransa sömürgelerinin bir kısmını kaybetmiştir.

yargılarından hangisine ulaşamaz?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

19. Prut Zaferi, Karlofça Antlaşması'ndan sonra Osmanlı Devleti için eski güçlü devrine yeniden dönme umudunu doğurdu. Bu zafer Rusya'nın Karadeniz'e ve Balkanlar'a inme politikasını bir süre de olsa engelledi. Çar I. Petro, ordusunu Prut bataklıklarından kurtarmakla diplomatik bir zafer kazandı. Bu sayede İsveç'e karşı üstünlüğünü devam ettirdi. Prut'tan sonra Rus ordusu yönünü Kafkaslara, Azerbaycan'a, İran'a ve Türkistan'a çevirdi.

Buna göre;

- I. Osmanlı Devleti Karlofça'dan sonra ilk ciddi başarısını kazandı
- II. Rusya, sıcak denizlere inme politikasına bir süre ara vermek zorunda kaldı
- III. Bu zaferden sonra Rusya yönünü doğuya çevirdi.
- IV. Osmanlı eski günlerine döndü

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) I, II ve III
- D) I, III ve IV
- E) II, III ve IV

20. Karlofça'dan sonra Osmanlı Devleti'nin, Avrupa'daki olaylardan uzak kalıp barış siyasetini sürdürmesi, Pasarofça Antlaşması'ndan sonra kesinlik kazandı. Avrupa yönünde genişlemeden çok, savunma tedbirlerine önem verildi. Bu yıllar aynı zamanda, Avrupa ile yakından ilgilenme ve Avrupa'ya karşı kendini üstün görme tutumunun terk edilmeye başladığı yıllardı.

Yukarıdaki bilgilerden aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

A) Osmanlı Devleti Pasarofça'dan sonra barış siyaseti izledi.

B) Avrupa ile daha yakından ilgilenmeye başladı.

C) Savunma ağırlıklı bir politika benimsedi.

D) Avrupa'ya karşı kendini üstün görme tutumunu terk etti.

E) Batıya ilerleyişini devam ettirdi.